SEED BILL 2025

Analysis by ASHA Kisan Swaraj

- 2023-24 ൽ ഇന്ത്യയിലെ വിത്ത് വ്യവസായത്തിന്റെ മൂല്യം ഏകദേശം 62000 കോടി രൂപയാണ്, ചില കണക്കുകൾ പ്രകാരം (ഏകദേശം 20 വർഷം മുമ്പ് ഇത് ഏകദേശം 4000 കോടി രൂപയായിരുന്നു)
- സമീപകാലത്ത്, വ്യാജ/നിലവാരമില്ലാത്ത വിത്തുകൾ കാരണം പതിനായിരക്കണക്കിന് കോടി രൂപയുടെ നഷ്ടം കർഷകർ റിപ്പോർട്ട് ചെയ്തിട്ടുണ്ട് – 2021 ൽ, പ്രധാനമായും പരുത്തി, മുളക് എന്നിവയുടെ 346 ടൺ വ്യാജ വിത്തുകൾ തെലങ്കാന അധികൃതർ പിടിച്ചെടുത്തു. യുപിയിൽ തണ്ണിമത്തൻ/മസ്ക് മത്തങ്ങ വിത്ത് തകരാറിലായതായും, പഞ്ചാബിൽ സൂര്യകാന്തി, ബീഹാറിൽ ഹൈബ്രിഡ് ചോളം, മധ്യപ്രദേശിലും മഹാരാഷ്ട്രയിലും സോയാബീൻ വിത്ത്, മഹാരാഷ്ട്രയിൽ തുർ വിത്ത് തുടങ്ങിയ നിരവധി റിപ്പോർട്ടുകൾ 2024-25 ൽ മാത്രം ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട് ...... കാർഷിക ദുരിതത്തിൽ മുങ്ങിയ കർഷകർക്ക് അത്തരം നഷ്ടങ്ങൾ ജീവൻ മരണ പ്രശ്നമായി മാറുന്നു.

- ഇന്ത്യയിലെ വിത്ത് ഉൽപാദനത്തിന്റെ 71% ഇപ്പോൾ സ്വകാര്യ കൃഷിക്കാരുടെ സംഭാവനയാണ്. ഇന്ത്യയിലെ രണ്ട് പ്രധാന വ്യവസായ അസോസിയേഷനുകൾ ബഹുരാഷ്ട്ര കമ്പനികളുടെ നേതൃത്വത്തിലുള്ള എഫ്എസ് ഐഐയും പ്രധാനമായും ഇന്ത്യൻ വിത്ത് കമ്പനികൾ അടങ്ങുന്ന എൻഎസ്എഐയും ആണ് .
- കർഷകരുടെ വരുമാനം ഇരട്ടിപ്പിക്കൽ (ഡിഎഫ്ഐ) റിപ്പോർട്ട് കണക്കാക്കുന്നത് ഇന്ത്യയിലെ വിത്തിന്റെ 60–65% ഇപ്പോഴും കൃഷിയിടത്തിൽ സംരക്ഷിച്ചതോ ലേബൽ ചെയ്യാത്തതോ ആണ്. എന്നിരുന്നാലും, ഐഐഎസ് എസിലെ ശാസ്ത്രജ്ഞർ നടത്തിയ പഠനമനുസരിച്ച്, 2016 മുതൽ 2018 വരെയുള്ള കാലയളവിൽ ഔപചാരിക വിത്ത് മേഖലയുടെ മൊത്തത്തിലുള്ള സംഭാവന 45 ശതമാനത്തിൽ നിന്ന് 54 ശതമാനമായി വർദ്ധിച്ചു. പ്രാഥമിക ഡാറ്റയുടെ വിശകലനം കാണിക്കുന്നത് ഫീൽഡ് വിളകൾക്ക് ഔപചാരികവും അനൗപചാരികവുമായ വിത്ത് മേഖലയുടെ അനുപാതം 64.20 : 35.80 ഉം, ധാന്യങ്ങൾക്ക് 67.10 : 32.90 ഉം, പയർവർഗ്ഗങ്ങൾക്ക് 57.20 : 42.80 ഉം, എണ്ണക്കുരുവുകൾക്ക് 52.30 : 47.70 ഉം ആയിരുന്നു എന്നാണ്. കർഷകരുടെ ഉപജീവനമാർഗ്ഗം സംരക്ഷിക്കുന്നതിന്, അവർ ഉപയോഗിക്കുന്ന വിത്തുകൾ സംരക്ഷിക്കുന്നതിന്, ശക്തമായ നിയന്ത്രണം ആവശ്യമാണെന്നത് വ്യക്തമാണ്

BRIEF BACKGROUND

- ഇന്ത്യയിൽ വിത്തുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വിവിധ നിയമങ്ങൾ നിലവിലുണ്ട് – 1914 ലെ വിനാശകരമായ പ്രാണികളുടെയും കീടങ്ങളുടെയും നിയമം (സസ്യ ക്വാറന്റൈൻ ഉത്തരവ് 2003), 1955 ലെ അവശ്യവസ്തു നിയമം (വിത്ത് നിയന്ത്രണ ഉത്തരവ് 1983), 1966 ലെ വിത്ത് നിയമം, 1986 ലെ പരിസ്ഥിതി സംരക്ഷണ നിയമം (GMOകൾ/അപകടകരമായ സൂക്ഷ്മാണുക്കളും അവയുടെ ഉൽപ്പന്നങ്ങളും സംബന്ധിച്ച 1989 നിയമങ്ങൾ), 1986 ലെ ഉപഭോക്തൃ സംരക്ഷണ നിയമം; 1999 ലെ വസ്തുക്കളുടെ ഭൂമിശാസ്ത്രപരമായ സൂചന നിയമം; 2001 ലെ സസ്യ വൈവിധ്യങ്ങളുടെയും കർഷകരുടെയും അവകാശങ്ങളുടെയും സംരക്ഷണം (PPV&FR), 2002 ലെ ജൈവ വൈവിധ്യ നിയമം (BDA) മുതലായവ.
- വാണിജ്യ വിത്ത് വ്യാപാര നിയന്ത്രണം നിലവിൽ അവശ്യവസ്തു നിയമത്തിന് കീഴിൽ 1966 ലെ വിത്ത് നിയമത്തിലൂടെയും 1983 ലെ വിത്ത് നിയന്ത്രണ ഉത്തരവ് വഴിയുമാണ് നടത്തുന്നത്: https://seednet.gov.in

വിത്ത് നിയമത്തിന്റെ നാൾവഴികൾ

- 1966 ലെ വിത്ത് നിയമം നോട്ടിഫൈഡ് വിത്തുകളെ മാത്രമേ നിയന്ത്രിക്കുന്നുള്ളൂ. അജ്ഞാതമായ ഏതോ കാരണത്താൽ, എല്ലാ വിത്തുകളും നിയന്ത്രിക്കുന്നതിനായി ആ നിയമത്തിൽ ഭേദഗതികൾ വരുത്തിയില്ല. പല വ്യവസ്ഥകളും ഇന്നത്തെ വിത്ത് മേഖലയുടെ നിയന്ത്രണത്തിന് അപ്രസക്തമാണ്, ഓഫൻസെസ് & പെനാൽറ്റികളുമായി ബന്ധപ്പെട്ടവ ഉൾപ്പെടെ.
- വിത്ത് നിയന്ത്രണ ഉത്തരവ് 1983 ആണ് വിത്ത് നിയമത്തിന്റെ അപാകതകൾ നിയന്ത്രിക്കുന്നതിനും മറികടക്കുന്നതിനുമുള്ള പ്രധാന ഉപകരണമായി ഉപയോഗിക്കുന്നത്. ഈ ഉത്തരവ് 1955 ലെ അവശ്യവസ്തു നിയമത്തിന് കീഴിലാണ്.

വിത്ത് നിയമത്തിന്റെ നാൾവഴികൾ

- വിത്ത് ബിൽ 2004
- 2004 ൽ, രാജ്യസഭയിൽ ഒരു വിത്ത് ബിൽ അവതരിപ്പിച്ചു. https://seednet.gov.in/PDFFILES/Seed_Bill_2004.pdf . ഇത് 2004 ഡിസംബർ 16-ന് കൃഷി സ്റ്റാൻഡിങ് കമ്മിറ്റിക്ക് റഫർ ചെയ്തു, 2006 ഡിസംബർ 28-ന് അവർ റിപ്പോർട്ട് നൽകി.
- ഇന്ത്യ ട്രാൻസ്ജെനിക് ബിടി പരുത്തി വിത്തുകൾക്ക് അംഗീകാരം നൽകിയതിന് തൊട്ടുപിന്നാലെയാണ് ബിൽ കൊണ്ടുവന്നത്.
- വിത്തുകൾ ഉപയോഗിച്ച് കർഷകരെയും അവരുടെ പരമ്പരാഗത രീതികളെയും നിയന്ത്രിക്കാൻ ശ്രമിച്ചതിനാലും (സെക്ഷൻ 43) നിയന്ത്രണത്തിന്റെ പരിധിയിൽ നിന്ന് കർഷകരെ വ്യക്തമായ രീതിയിൽ ഒഴിവാക്കിയിട്ടില്ലാത്തതിനാലും ഇന്ത്യയിലെ കർഷകരിൽ നിന്ന് ഈ ബില്ലിന് വലിയ എതിർപ്പ് ലഭിച്ചു

വിത്ത് നിയമത്തിന്റെ നാൾവഴികൾ

- കർഷകരെ കുറ്റക്കാരാക്കുന്നത് ആ ബില്ലിന്റെ ഒരു വ്യക്തമായ ഫലമായിരുന്നു.പ്രതീക്ഷിച്ച മാനദണ്ഡങ്ങൾക്കനുസൃതമായി വിത്ത് പ്രവർത്തിക്കാത്തതിനാൽ നഷ്ടം നേരിടുന്ന ഏതൊരു കർഷകനോടും 1986 ലെ ഉപഭോക്തൃ സംരക്ഷണ നിയമം പ്രകാരം നഷ്ടപരിഹാരം ആവശ്യപ്പെടാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടു, കൂടാതെ 2004 ലെ വിത്ത് ബില്ലിൽ ഒരു വ്യവസ്ഥയും കർഷകരെ സഹായിക്കാനായി ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടില്ല.ഇപിഎ(പാരിസ്ഥിതിക സംരക്ഷണ നിയമം 1986) പ്രകാരം ക്ലിയറൻസ് ലഭിക്കുന്നതിന് മുമ്പ് രണ്ട് വർഷത്തേക്ക് 'ട്രാൻസ്ജെനിക് വിത്തുകളുടെ താൽക്കാലിക രജിസ്ട്രേഷൻ' അനുവദിച്ചു!

വിത്ത് നിയമത്തിന്റെ നാൾവഴികൾ

- വിത്തിന് സ്വയം സാക്ഷ്യപ്പെടുത്തൽ വ്യവസ്ഥ ചെയ്തിരുന്നു!
- റോയൽറ്റിയും ലൈസൻസിംഗ് ഫീസും നിയന്ത്രിക്കുന്നതിനുള്ള നിയമപരമായ ഒരു ഉപകരണവുമില്ലാതെ ബിടി പരുത്തി വിത്ത് വിലനിർണ്ണയത്തിൽ സംസ്ഥാന സർക്കാരുകളും അക്കാലത്ത് പ്രശ്നങ്ങൾ നേരിട്ടിരുന്നു, അതിനാൽ ബില്ലിൽ വില നിയന്ത്രണം കൊണ്ടുവരണമെന്ന് അവർ ആവശ്യപ്പെട്ടു, വില നിയന്ത്രണം ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടില്ല എന്ന വസ്തുതയെ അവർ എതിർത്തു.

വിത്ത് നിയമത്തിന്റെ നാൾവഴികൾ

- 2004 ബില്ലിൽ 2010–ൽ ഭേദഗതികൾ കൊണ്ടുവന്നു
- പാർലമെന്റിൽ കുടുങ്ങിപ്പോയ 2004–ലെ വിത്ത് ബില്ലിലേക്കുള്ള ഭേദഗതികളായി 72 മാറ്റങ്ങൾ 2010–ൽ നിർദ്ദേശിക്കപ്പെട്ടു: https:// prsindia.org/files/bills_acts/bills_parliament/2004/Amendments_to_Seeds_Bill_as_on_9_Nov_2010.pdf and https:// prsindia.org/files/bills_acts/bills_parliament/2004/amendments%20seeds%2017%20feb%202011.pdf
- • പാർലമെന്ററി സ്റ്റാൻഡിംഗ് കമ്മിറ്റി നൽകിയ ശുപാർശകളുമായും 2010–ൽ നിർദ്ദേശിച്ച ഭേദഗതികളുമായും 2004–ലെ വിത്ത് ബില്ലിനെ താരതമ്യം ചെയ്യുന്ന ഒരു വിശകലനം ഇതാ: https://prsindia.org/files/bills_acts/bills_parliament/2004/ Note_on_official_Amendments_in_Seeds_Bill_2004.pdf
- • 2004 നെ അപേക്ഷിച്ച് മെച്ചപ്പെടുത്തലുകളിൽ, ബ്രാൻഡ് നാമത്തിൽ വിത്ത് വിൽക്കുന്നത് ഒഴികെ, കർഷകരുടെ പതിവ് രീതികൾ നിയന്ത്രണത്തിൽ നിന്ന് ഒഴിവാക്കിയിട്ടുണ്ട് എന്ന വസ്തുത ഉൾപ്പെടുന്നു. ഈ ഭേദഗതികൾ കർഷകരെ നിർമ്മാതാവിന്റെ നിർവചനത്തിൽ നിന്നും ഒഴിവാക്കി.

വിത്ത് നിയമത്തിന്റെ നാൾവഴികൾ

- ട്രാൻസ്ജെനിക് വിത്തുകൾക്കുള്ള താൽക്കാലിക രജിസ്ട്രേഷൻ ഇല്ലാതാക്കി. അതുപോലെ, സ്വയം സർട്ടിഫിക്കേഷൻ വ്യവസ്ഥ നീക്കം ചെയ്തു.
- 2004 ലെ ബില്ലുമായി താരതമ്യപ്പെടുത്തുമ്പോൾ, രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത ഇനങ്ങൾക്കുള്ള രജിസ്ട്രേഷൻ കാലയളവ് നിരവധി വർഷങ്ങൾ കുറച്ചു.
- വിദേശ സർട്ടിഫിക്കേഷൻ ഏജൻസികളെ അംഗീകാരത്തിനായി അറിയിക്കാം!
- കുറ്റകൃത്യങ്ങൾക്കുള്ള പിഴകൾ ചെറുതായി വർദ്ധിപ്പിച്ചു, പക്ഷേ പാർലമെന്ററി സ്റ്റാൻഡിംഗ് കമ്മിറ്റിയുടെ ശുപാർശകൾ അനുസരിച്ച് അല്ല
- വിത്ത് ബില്ലിനുള്ളിൽ ഒരു നഷ്ടപരിഹാര സമിതി നിർദ്ദേശിച്ചു
- ASHA പ്രതികരണം: https://kisanswaraj.in/seeds-bill-amendments-sought/ 5

കരട് വിത്ത് ബിൽ 2019

- കർഷകരെ നിയന്ത്രണത്തിൽ നിന്ന് വ്യക്തമായി ഒഴിവാക്കി, ബ്രാൻഡ് നാമത്തിൽ വിത്ത് വിൽക്കുന്നത് ഒഴികെയുള്ള പതിവ് രീതികളും ഉയർത്തിപ്പിടിക്കുന്നു. ഉൽപ്പാദകന്റെ നിർവചനത്തിൽ നിന്ന് കർഷകനെ ഒഴിവാക്കി (വിത്ത് വളർത്തുന്നവരോ ഉൽപ്പാദനം സംഘടിപ്പിക്കുന്നവരോ)
- എന്നിരുന്നാലും, 2010 ലെ ഭേദഗതിയുമായി താരതമ്യപ്പെടുത്തുമ്പോൾ കർഷകന്റെ നിർവചനം കൂടുതൽ പരിമിതമായ ഒരു ചട്ടക്കൂടിലേക്ക് തിരികെ കൊണ്ടുവന്നു
- സിന്തറ്റിക് വിത്ത്, വെട്ടിയെടുത്ത്/ഗ്രാഫ്റ്റ്സ്/തൈകൾ/കിഴങ്ങുകൾ മുതലായവ ഉൾപ്പെടുത്തുന്നതിനായി വിത്തിന്റെ നിർവചനം വികസിപ്പിച്ചു.
- കേന്ദ്ര വിത്ത് ഇനങ്ങളും സംസ്ഥാന വിത്ത് ഇനങ്ങളും തമ്മിൽ വേർതിരിച്ചിരിക്കുന്നു. കർഷകരുടെ ഇനങ്ങളെ രജിസ്ട്രേഷനിൽ നിന്ന് ഒഴിവാക്കുന്നു.
- കേന്ദ്ര വിത്ത് കമ്മിറ്റിയിലെ കർഷകരുടെ എണ്ണം വർദ്ധിപ്പിച്ചു

കരട് വിത്ത് ബിൽ 2019

- സംസ്ഥാന വിത്ത് കമ്മിറ്റി വഴി, സംസ്ഥാന വിത്ത് ഇനങ്ങൾ രജിസ്റ്റർ ചെയ്യുന്നതിന് സംസ്ഥാന സർക്കാരുകൾക്ക് കൂടുതൽ സ്വയംഭരണാവകാശം നൽകി
- കർഷകർ കർഷകരുടെ ഇനങ്ങളെ രജിസ്റ്റർ ചെയ്യേണ്ടതില്ലെന്ന വ്യവസ്ഥയിലൂടെ ഒഴിവാക്കി
- താൽക്കാലിക രജിസ്ട്രേഷന് പകരം 'ഡീംഡ് രജിസ്ട്രേഷൻ' എന്ന ആശയം കൊണ്ടുവന്നു.
- ഉപഭോക്തൃ സംരക്ഷണ നിയമത്തിന് കീഴിൽ കർഷകൻ ക്ലെയിം ചെയ്യേണ്ട നഷ്ടപരിഹാര വ്യവസ്ഥയിലേക്ക് പുനഃസ്ഥാപിച്ചു!
- 'വിത്ത് ഗുണനിലവാര നിരീക്ഷണ ഉദ്യോഗസ്ഥർ' എന്ന ആശയം കൊണ്ടുവന്നു – കേന്ദ്ര സർക്കാരും സംസ്ഥാന സർക്കാരും നിയമിക്കുന്ന അത്തരം ഉദ്യോഗസ്ഥരെ നിയമിക്കും, രണ്ടും ഒരേ അധികാരങ്ങളോടെ.

കരട് വിത്ത് ബിൽ 2019

- സംസ്ഥാന വിത്ത് ഇനങ്ങൾ നിശ്ചയിക്കാൻ സംസ്ഥാന സർക്കാരിന് അധികാരമുള്ള അടിയന്തര സാഹചര്യങ്ങളിൽ വിൽപ്പന വില നിയന്ത്രണം
- നീക്കം ചെയ്ത വിത്തുകളുടെ സ്വയം സർട്ടിഫിക്കേഷൻ – അംഗീകൃത സർട്ടിഫിക്കേഷൻ ഏജൻസികൾക്ക് മാത്രമേ – വിദേശ വിത്ത് സർട്ടിഫിക്കേഷൻ ഏജൻസികളെ അറിയിക്കാൻ കഴിയൂ
- ട്രാൻസ്ജെനിക് ഇനങ്ങളുടെ ഇറക്കുമതി ഇപിഎയ്ക്കോ പ്രാബല്യത്തിലുള്ള മറ്റേതെങ്കിലും നിയമത്തിനോ വിധേയമായിരിക്കുമെന്ന് പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധിക്കുന്നു
- ഒരു ദശാബ്ദം കൂടി കഴിഞ്ഞിട്ടും പിഴകൾ വളരെ കുറവാണ്
- ASHA പ്രതികരണം: https://kisanswaraj.in/2019/10/06/amendments-to-seeds-bill-

ഡ്രാഫ്റ്റ് സീഡ് ബിൽ 2025 സ്ഥാപന വാസ്തുവിദ്യ

- വിത്ത് പരിപാടി/ആസൂത്രണം; വിത്ത് വികസനം, ഉത്പാദനം, സംഭരണം & സംസ്കരണം; വിത്തുകളുടെ കയറ്റുമതി & ഇറക്കുമതി; രജിസ്ട്രേഷൻ, സർട്ടിഫിക്കേഷൻ & വിത്ത് പരിശോധന എന്നിവയ്ക്കുള്ള മാനദണ്ഡങ്ങൾ; ദേശീയ, സംസ്ഥാന വിത്ത് ഇനങ്ങളുടെ രജിസ്ട്രേഷനും അതിന്റെ നിർവ്വഹണവും – അതിന്റെ പ്രവർത്തനത്തിനായി സ്പെസിഫിക്കേഷനുകളൊന്നും നൽകിയിട്ടില്ല
- രജിസ്ട്രേഷൻ സബ്-കമ്മിറ്റി – ബെയർ ആക്ടിൽ സ്പെസിഫിക്കേഷനുകളൊന്നും നൽകിയിട്ടില്ല – കേന്ദ്ര സീഡ് കമ്മിറ്റിക്ക് വിട്ടുകൊടുത്തിരിക്കുന്നു – ക്ലെയിമുകളുടെ സൂക്ഷ്മപരിശോധനയ്ക്ക് ശേഷം രജിസ്ട്രേഷനായി വിത്തുകളുടെ തരം അല്ലെങ്കിൽ വൈവിധ്യം ശുപാർശ ചെയ്യാൻ;
- മറ്റ് സബ്-കമ്മിറ്റികൾ – സ്പെസിഫിക്കേഷൻ നൽകിയിട്ടില്ല – വിത്ത് സർട്ടിഫിക്കേഷൻ സബ്-കമ്മിറ്റിയുടെ ചിത്രീകരണം മാത്രം – കേന്ദ്ര വിത്ത് കമ്മിറ്റിക്ക് പുറത്തുള്ള മറ്റ് വ്യക്തികളെ പൂർണ്ണമായും ഉൾപ്പെടുത്താം

്രഢങഫഢൾഢ ഗഛരഡഢ ബചൽ 2025

- • സംസ്ഥാന വിത്ത് കമ്മിറ്റി - പരമാവധി 15 അംഗങ്ങൾ - സംസ്ഥാന സർക്കാരിന് വിട്ടിരിക്കുന്ന സ്പെസിഫിക്കേഷനുകൾ - സംസ്ഥാന വിത്ത് ഇനങ്ങൾ രജിസ്റ്റർ ചെയ്യുന്നതിനെക്കുറിച്ചുള്ള രജിസ്ട്രേഷൻ സബ്-കമ്മിറ്റിയെ ഉപദേശിക്കാൻ; വിത്ത് ഉൽപ്പാദകർ, വിത്ത് സംസ്കരണ യൂണിറ്റുകൾ, വിത്ത് ഡീലർമാർ, വിതരണക്കാർ, സസ്യ നഴ്സറികൾ എന്നിവയുടെ രജിസ്ട്രേഷനെക്കുറിച്ച് സംസ്ഥാന സർക്കാരിനെ ഉപദേശിക്കാൻ; ജില്ല തിരിച്ചുള്ള ലിസ്റ്റുകൾ നിലനിർത്താൻ; സ്റ്റോക്കുകൾ/വിലകൾ/വിൽപ്പന/മറ്റ് വിവരങ്ങൾ മുതലായവയെക്കുറിച്ചുള്ള വിവരങ്ങൾ തേടുക; ഈ നിയമത്തിൽ നിന്ന് ഉണ്ടാകുന്ന കാര്യങ്ങളിൽ സംസ്ഥാന സർക്കാരിനെ ഉപദേശിക്കുക.

ഡ്രാഫ്റ്റ് സീഡ് ബിൽ 2025

- നിയമപ്രകാരം ഇനം അല്ലെങ്കിൽ ഇനങ്ങൾ രജിസ്റ്റർ ചെയ്യുന്നതിന് രജിസ്ട്രാറും മറ്റ് ഉദ്യോഗസ്ഥരും .
- സംസ്ഥാന സർക്കാരുകൾ സ്ഥാപിക്കുന്ന വിത്ത് സർട്ടിഫിക്കേഷൻ ഏജൻസികൾ – വിത്ത് സർട്ടിഫിക്കേഷൻ ഏജൻസികളുടെ അക്രഡിറ്റേഷൻ
- ഒരു അപ്പീൽ അതോറിറ്റി – കേന്ദ്ര വിത്ത് കമ്മിറ്റിയിൽ പരിഗണിക്കേണ്ട അപ്പീലുകൾ – സംസ്ഥാന സർക്കാർ തീരുമാനങ്ങൾക്കായി, ഒരു അപ്പീൽ അതോറിറ്റി (ഒന്ന് മുതൽ മൂന്ന് വരെ അംഗങ്ങൾ) രൂപീകരിക്കുകയും വിശദാംശങ്ങൾ നിയമങ്ങൾക്ക് വിടുകയും ചെയ്യും.
- കേന്ദ്ര, സംസ്ഥാന വിത്ത് പരിശോധനാ ലബോറട്ടറികൾ സ്ഥാപിക്കും.
- കേന്ദ്ര, സംസ്ഥാന സർക്കാരുകൾ അതത് ലാബുകളിൽ വിത്ത് അനലിസ്റ്റുകളെ നിയമിക്കും
- സംസ്ഥാന സർക്കാരുകൾ വിത്ത് ഇൻസ്പെക്ടർമാരെ നിയമിക്കും.

ഡ്രാഫ്റ്റ് സീഡ് ബിൽ 2025

- ഗുണനിലവാര നിയന്ത്രണത്തിനുള്ള പദ്ധതി
- കർഷക ഇനങ്ങൾ ഒഴികെ വിൽപ്പനയ്ക്കുള്ള എല്ലാ വിത്തുകളും രജിസ്റ്റർ ചെയ്യണം – അത്തരം രജിസ്ട്രേഷൻ ഇല്ലാതെ വിൽപ്പന അനുവദനീയമല്ല; ചില കാരണങ്ങളാൽ ചില രജിസ്ട്രേഷനുകൾ അനുവദനീയമല്ല.
- വിത്ത് വിതരണ ശൃംഖലയിലെ എല്ലാ ഉൽപാദകരും മറ്റ് കളിക്കാരും രജിസ്റ്റർ ചെയ്യണം (ലൈസൻസില്ല, ഇത് 2004 മുതലുള്ള പദാവലി/സങ്കൽപ്പമാണ്) – ഉൽപാദകരിൽ കർഷകർ ഉൾപ്പെടുന്നില്ല.
- ഉൽപാദകരും മറ്റ് കളിക്കാരും വ്യാപാരത്തിനായി ഉദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ള അത്തരം എല്ലാ വിത്തുകളും മുളയ്ക്കൽ, ജനിതകവും ശാരീരികവുമായ പരിശുദ്ധി, സ്വഭാവവിശേഷങ്ങൾ, വിത്ത് ആരോഗ്യം, മറ്റ് ഏതെങ്കിലും മാനദണ്ഡങ്ങൾ എന്നിവയ്ക്കായി നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള മാനദണ്ഡങ്ങൾ പാലിക്കേണ്ടതുണ്ട്, കൂടാതെ കേന്ദ്ര സർക്കാരിന്റെ കേന്ദ്രീകൃത വിത്ത് ട്രേസബിലിറ്റി പോർട്ടലുമായി ബന്ധിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള ട്രേസബിലിറ്റി ഉൾപ്പെടെയുള്ള നിർദ്ദിഷ്ട വിശദാംശങ്ങൾ കണ്ടെയ്നറുകൾ പാലിക്കേണ്ടതുണ്ട്. (ട്രേസബിലിറ്റി വ്യവസ്ഥകൾ NARS നും ബാധകമാണ്)

ഡ്രാഫ്റ്റ് സീഡ് ബിൽ 2025

- നിർദ്ദിഷ്ട രീതിയിൽ സാമ്പിളുകൾ ശേഖരിച്ച് വിത്ത് അനലിസ്റ്റുകൾക്ക് അയയ്ക്കാൻ വിത്ത് ഇൻസ്പെക്ടർമാർക്ക് – ജില്ലാ ഭരണകൂടത്തിന് മുൻകൂർ വിവരങ്ങൾ നൽകി ഏത് സ്ഥലത്തും പ്രവേശിച്ച് തിരയാൻ കഴിയും – അതിൽ വിത്തുകൾ വിൽക്കുന്ന വ്യക്തിയുടെ സ്ഥലം; വാങ്ങുന്നയാൾക്ക് വിത്ത് എത്തിക്കുന്നതോ വിതരണം ചെയ്യുന്നതോ ആയ സ്ഥലം, വാങ്ങുന്നയാളുടെ/സഞ്ചയിക്കുന്നയാളുടെ സ്ഥലം എന്നിവ ഉൾപ്പെടുന്നു; ഏതെങ്കിലും രേഖകൾ പരിശോധിക്കാനും ആവശ്യമെങ്കിൽ പിടിച്ചെടുക്കാനും കഴിയും
- • ചില കുറ്റകൃത്യങ്ങൾ അംഗീകൃത ഉദ്യോഗസ്ഥർ വിധിനിർണ്ണയ ഉദ്യോഗസ്ഥരായി (ഏകവചനത്തിൽ ഓഫീസർ) പരിഗണിക്കും; സീഡ് ഇൻസ്പെക്ടർമാർ സമർപ്പിക്കുന്ന പരാതികൾ മാത്രമേ കോടതികൾക്ക് പരിഗണിക്കാൻ കഴിയൂ.

ഡ്രാഫ്റ്റ് സീഡ് ബിൽ 2025

- 2025 ലെ കരട് വിത്ത് ബില്ലിലെ ‘കർഷകൻ" vs. 2001 ലെ PPV&FR നിയമത്തിലെ കർഷകൻ
- കർഷക നിർവചനം പിപിവി & എഫ്ആർ നിയമത്തിൽ ഉള്ളതിന് സമാനമായിരിക്കണം. ഇത് വ്യക്തമായി കർഷക ഉൽപാദക സംഘടനകളെ (സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ, ഉൽപാദക കമ്പനികൾ, സ്വയം സഹായ സംഘങ്ങൾ, കമ്മ്യൂണിറ്റി വിത്ത് ബാങ്കുകൾ) ഉൾപ്പെടുത്തണം. അതിൽ 75 ശതമാനം കർഷകരും മറ്റ് കർഷകർക്കായി സെർട്ടിഫിക്കേഷൻ പിന്തുണയോടെ കാലാകാലങ്ങളിൽ പരിഷ്കരിക്കുന്ന മാനദണ്ഡങ്ങൾക്കനുസരിച്ച് സർക്കാർ വിത്ത് ഉത്പാദിപ്പിക്കുന്നവർ

ഡ്രാഫ്റ്റ് സീഡ് ബിൽ 2025

- റെഡ് ഫ്ലാഗ് 1: വ്യാജവും നിലവാരമില്ലാത്തതും തെറ്റായ ബ്രാൻഡ് ചെയ്തതുമായ വിത്തുകൾ മൂലം നഷ്ടം സംഭവിക്കുന്ന കർഷകർക്ക് നഷ്ടപരിഹാര വ്യവസ്ഥകളൊന്നുമില്ല. 2004 ലെ വിത്ത് ബില്ലിലെ 2010 ലെ ഭേദഗതികളിൽ നിന്നുള്ള പിന്മാറ്റമാണിത്
- റെഡ് ഫ്ലാഗ് 2: ബില്ലിന്റെ ലക്ഷ്യം ഇങ്ങനെയാണ്: വിൽപ്പനയ്ക്കും ഇറക്കുമതിക്കുമുള്ള വിത്തുകളുടെ ഗുണനിലവാരം നിയന്ത്രിക്കുന്നതിനും, ഗുണനിലവാരമുള്ള വിത്തുകളുടെ ഉൽപാദനവും വിതരണവും സുഗമമാക്കുന്നതിനും അതുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതോ അതുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതോ ആയ കാര്യങ്ങൾക്കും വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്ന ഒരു ബിൽ.
- ഗുണനിലവാരമുള്ള വിത്തുകളുടെ ഉൽപാദനവും വിതരണവും സുഗമമാക്കുന്നതിന് നിങ്ങൾക്ക് ഒരു നിയമവും ആവശ്യമില്ല! ഒരു ??സ്കീമോ പരിപാടിയോ സഹായിക്കും. •വിത്തിന്റെ വിലയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട നിയന്ത്രണത്തെക്കുറിച്ച് ബില്ലിന്റെ ലക്ഷ്യത്തിൽ പരാമർശിച്ചിട്ടില്ല.

ഡ്രാഫ്റ്റ് സീഡ് ബിൽ 2025

- റെഡ് ഫ്ലാഗ് 3:
- സെക്ഷൻ 1(2) വ്യവസ്ഥ: എന്നാൽ ഈ നിയമത്തിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്ന ഒന്നും തന്നെ ഈ നിയമത്തിന് കീഴിൽ രജിസ്റ്റർ ചെയ്തിട്ടുള്ള തന്റെ കൃഷിയിടത്തിലെയോ ഇനത്തിലെയോ വിത്തുകൾ വളർത്താനും, വിതയ്ക്കാനും, വീണ്ടും വിതയ്ക്കാനും, സംരക്ഷിക്കാനും, ഉപയോഗിക്കാനും, കൈമാറ്റം ചെയ്യാനും, പങ്കിടാനും അല്ലെങ്കിൽ വിൽക്കാനുമുള്ള കർഷകന്റെ അവകാശത്തെ നിയന്ത്രിക്കുന്നതല്ല, അത്തരം വിത്ത് അല്ലെങ്കിൽ നടീൽ വസ്തുക്കൾ ഒരു ബ്രാൻഡ് നാമത്തിൽ വിൽക്കുമ്പോൾ ഒഴികെ.

ഡ്രാഫ്റ്റ് സീഡ് ബിൽ 2025

- ഏതെങ്കിലും നിർമ്മാതാവ് രജിസ്റ്റർ ചെയ്തിട്ടില്ലെങ്കിൽ, അത് ഏതെങ്കിലും വിത്തിന്മേലുള്ള കർഷകരുടെ അവകാശങ്ങളെ ഒരു തരത്തിലും തടയരുത്, വളർത്തുക, വിതയ്ക്കുക, വീണ്ടും വിതയ്ക്കുക, സംരക്ഷിക്കുക, ഉപയോഗിക്കുക, കൈമാറ്റം ചെയ്യുക, പങ്കിടുക അല്ലെങ്കിൽ വിത്തുകൾ വിൽക്കുക, കൂടാതെ സീഡ്സ് ബിൽ 2025 ലെ വ്യവസ്ഥ PPV&FR ആക്ട് 2001 ലെ സെക്ഷൻ 39(1)(iv) പദാനുപദത്തിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്ന കൃത്യമായ പദങ്ങൾ പ്രതിഫലിപ്പിക്കേണ്ടതുണ്ട്. എല്ലാത്തിനുമുപരി, അവ ഒരു നിയമത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്ന അവകാശങ്ങളാണ്, ഇവിടെ രൂപപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നതുപോലെ ഒരു ഇളവ് മാത്രമല്ല.

ഡ്രാഫ്റ്റ് സീഡ് ബിൽ 2025

- റെഡ് ഫ്ലാഗ് 4
- സെക്ഷൻ 22 – എന്ത് കൊണ്ട് അടിയന്തിര സാഹചര്യങ്ങളിൽ മാത്രം വിൽപ്പന വില നിയന്ത്രണം, അതും കേന്ദ്ര സർക്കാരിന്റെ ഓപ്ഷണലായി മാത്രം ?വില പരിധിക്കുള്ളിൽ, വിൽപ്പനയ്ക്ക് വച്ചിരിക്കുന്ന എല്ലാ വിത്തുകൾക്കും എന്തുകൊണ്ട് അധികാരം നൽകിക്കൂടാ? 2019 ലെ കരട് സീഡ്സ് ബില്ലിൽ സെക്ഷൻ 27 (ബി) പ്രകാരം ലഭ്യമായ അധികാരം സംസ്ഥാന സർക്കാരുകൾക്ക് എന്തുകൊണ്ട് നൽകിക്കൂടാ?

ഡ്രാഫ്റ്റ് സീഡ് ബിൽ 2025

- റെഡ് ഫ്ലാഗ് 5
- സർട്ടിഫിക്കേഷൻ നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് 'മറ്റേതെങ്കിലും സംഘടനകളുടെ' അംഗീകാരം – ഇത് സ്വയം സർട്ടിഫിക്കേഷനിലേക്ക് നയിക്കുമോ, അത് സീഡ്സ് ബിൽ 2004 ൽ (സെക്ഷൻ 24 (1)) ഉണ്ടായിരുന്നു?സെക്ഷൻ 25 – സീഡ് സർട്ടിഫിക്കേഷൻ ഏജൻസിയുടെ സർട്ടിഫിക്കറ്റ് നൽകുന്നത് 'അതിന് അനുയോജ്യമെന്ന് തോന്നുന്ന അന്വേഷണത്തിന് ശേഷം, അപേക്ഷയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വിത്ത് ഇന്ത്യൻ മിനിമം സീഡ് സർട്ടിഫിക്കേഷൻ മാനദണ്ഡങ്ങളുമായി പൊരുത്തപ്പെടുന്നുണ്ടെന്ന് സ്വയം തൃപ്തിപ്പെടുത്തിയതിന് ശേഷമാണ്'.സീഡ് സർട്ടിഫിക്കേഷന്റെ അടിസ്ഥാനത്തെക്കുറിച്ച് ഒരു മാനദണ്ഡവും നിശ്ചയിച്ചിട്ടില്ല! ഇന്ത്യയിലെ മിക്ക വിത്തുകളും എന്തായാലും സത്യസന്ധമായി ലേബൽ ചെയ്തിരിക്കുന്നവയാണ് , അതേസമയം സർട്ടിഫിക്കേഷൻ സ്വമേധയാ ഉള്ളതാണ്. ഇപ്പോൾ, സർട്ടിഫിക്കേഷൻ പൂർണ്ണമായും ആശ്രയിക്കാനാവില്ല.

ഡ്രാഫ്റ്റ് സീഡ് ബിൽ 2025

- റെഡ് ഫ്ലാഗ് 6
- ഇന്ത്യയ്ക്ക് പുറത്തുള്ള പ്രദേശത്ത് സ്ഥാപിതമായ വിത്ത് സർട്ടിഫിക്കേഷൻ ഏജൻസികളുടെ അംഗീകാരം (സെക്ഷൻ 27)
- ഇതിന്റെ ആവശ്യകത എവിടെയാണ്, എന്തുകൊണ്ടാണ് ഇത് കൊണ്ടുവന്നത്? അവർ സർട്ടിഫിക്കേഷൻ നടപടിക്രമങ്ങൾ എവിടെ ചെയ്യും, ഇന്ത്യയിൽ യഥാർത്ഥ വിത്ത് ഉൽപാദനത്തിൽ അവരുടെ മേൽനോട്ടം എന്താണ്? സെക്ഷൻ 43(2)(zg) ഇതുമായി ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

ഡ്രാഫ്റ്റ് സീഡ് ബിൽ 2025

- റെഡ് ഫ്ലാഗ് 7
- സെക്ഷൻ 17(8) വഴി സംസ്ഥാന സർക്കാരിന്റെ അധികാരം അട്ടിമറിക്കപ്പെടുന്നു,
- കേന്ദ്ര സർക്കാർ നേരിട്ട് രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത ബഹുരാഷ്ട്ര കമ്പനികളും വൻകിട കോർപ്പറേറ്റുകളും സംസ്ഥാന സർക്കാരുകൾക്ക്
- മേൽനോട്ടം വഹിക്കാനുള്ള അധികാരമില്ല. ഇതിനെ 'അക്രഡിറ്റേഷൻ' എന്ന് വിളിക്കുന്നു
- സെക്ഷൻ 22 സംസ്ഥാന സർക്കാരുകൾക്ക് അവരുടെ അധികാരപരിധിയിലുള്ള വിത്ത് വിൽപ്പന വില നിയന്ത്രിക്കാൻ അധികാരം നൽകുന്നില്ല.
- സെക്ഷൻ 24 കേന്ദ്ര സർക്കാരിന്റെ മുൻകൂർ അനുമതിയില്ലാതെ വിത്ത് സർട്ടിഫിക്കേഷൻ ഏജൻസിയെ അക്രഡിറ്റ് ചെയ്യാൻ സംസ്ഥാന സർക്കാരിനെ അനുവദിക്കുന്നില്ല.

ഡ്രാഫ്റ്റ് സീഡ് ബിൽ 2025

- സെക്ഷൻ. 38(1) കേന്ദ്ര സർക്കാരിന് ഏതൊരു സംസ്ഥാന സർക്കാരിനും നിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകാൻ അധികാരം നൽകുന്നു, കൂടാതെ 38(3) ഒരു ചോദ്യം നയപരമാണോ അല്ലയോ എന്ന കാര്യത്തിൽ കേന്ദ്ര സർക്കാരിന്റെ തീരുമാനം അന്തിമമാണെന്ന് പറയുന്നു.
- ഈ നിയമത്തിന് അനിഷേധ്യമായ സ്വാധീനം ചെലുത്താൻ വകുപ്പ് 41 വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നു.
- വകുപ്പ് 43, ഈ ബില്ലിൽ സംസ്ഥാന സർക്കാരിന് അവശേഷിക്കുന്ന അതേ സ്ഥലങ്ങൾ ഉൾപ്പെടെ, നിയമങ്ങൾ നിർമ്മിക്കാനുള്ള കേന്ദ്ര സർക്കാരിന്റെ അധികാരത്തെക്കുറിച്ചാണ്.

ഡ്രാഫ്റ്റ് സീഡ് ബിൽ 2025

- റെഡ് ഫ്ലാഗ് 8
- സെക്ഷൻ 17(8(എ) ഒരു നിയമപരമായ വ്യവസ്ഥയിൽ കൊണ്ടുവരുന്നു, 'ബിസിനസ്സ് എളുപ്പമാക്കൽ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക' – 'ഒന്നിലധികം സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന കമ്പനികൾക്കുള്ള മെറിറ്റ് അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ളതും സുതാര്യവുമായ ഒരു സെൻട്രൽ അക്രഡിറ്റേഷൻ സിസ്റ്റം. അത്തരമൊരു സംവിധാനത്തിന് കീഴിൽ അംഗീകാരം ലഭിച്ച കമ്പനികൾ അക്രഡിറ്റേഷൻ അനുവദിച്ച തീയതി മുതൽ ഈ വകുപ്പിന് കീഴിൽ രജിസ്റ്റർ ചെയ്തതായി കണക്കാക്കും' !
- 'ബിസിനസ്സ് എളുപ്പമാക്കൽ' കോർപ്പറേറ്റ് മേഖലയ്ക്ക് നിയമപരമായ അവകാശമായി മാറിയത് എന്തുകൊണ്ട്, എപ്പോൾ മുതൽ? അതും കർഷകരുടെ താൽപ്പര്യങ്ങൾ സംരക്ഷിക്കുക എന്നതാണ് പ്രധാന ലക്ഷ്യമെന്ന നിലയിൽ പറയുന്ന ഒരു ബില്ലിൽ. അല്ലെങ്കിൽ, ഒരു നിയന്ത്രണ നിയമത്തിന്റെ ആവശ്യമില്ല! അക്രഡിറ്റേഷൻ വഴിയുള്ള രജിസ്ട്രേഷൻ വൻകിട കോർപ്പറേഷനുകൾക്ക് നൽകുന്ന ഒരു പുതിയ റെഡ് കാർപെറ്റ് പരിഗണന കൂടിയാണ്. എന്തുകൊണ്ട്? ഇന്ത്യയിലെ കമ്മ്യൂണിറ്റി സീഡ് മേഖലയെ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനും ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതിനും സർക്കാർ ഇതുവരെ എന്താണ് ചെയ്തത്? എന്തുകൊണ്ട് ഈ പക്ഷപാതം?

ഡ്രാഫ്റ്റ് സീഡ് ബിൽ 2025

- റെഡ് ഫ്ലാഗ് 9:
- വിത്ത് ഇൻസ്പെക്ടർമാർക്ക് മൂന്ന് സ്ഥലങ്ങളിൽ നിന്ന് മാത്രമേ സാമ്പിളുകൾ ശേഖരിക്കാൻ അധികാരമുള്ളൂ – അത്തരം വിത്ത് വിൽക്കുന്ന ഏതൊരു വ്യക്തിയിൽ നിന്നും; വാങ്ങുന്നയാൾക്കോ? കൺസൈനിക്കോ വിത്ത് എത്തിക്കുന്ന/വിതരണം ചെയ്യുന്ന/വിതരണം ചെയ്യാൻ തയ്യാറെടുക്കുന്ന വ്യക്തിയിൽ നിന്നും; അത്തരം വിത്ത് അയാൾക്ക് എത്തിച്ചതിനുശേഷം വാങ്ങുന്നയാൾ അല്ലെങ്കിൽ കൺസൈനി!
- രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത ഉൽപാദകർ, സംസ്കരണ യൂണിറ്റുകൾ, വിത്ത് ഡീലർമാർ, വിതരണക്കാർ, പ്ലാന്റ് നഴ്സറികൾ എന്നിവയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട സ്ഥലങ്ങളോ സ്ഥലങ്ങളോ വ്യക്തമായി പരാമർശിക്കുന്നില്ല. യഥാർത്ഥ കുറ്റവാളികളെ എന്തിനാണ് വെറുതെ വിടുന്നത്, അതേസമയം ഡീലർമാർ/ട്രാൻസ്പോർട്ടർമാർ/വിത്ത് വാങ്ങുന്ന കർഷകരെ പോലും സീഡ് ഇൻസ്പെക്ടർമാരുടെ സാമ്പിൾ ശേഖരണം, റെയ്ഡിംഗ്, സീൽ ചെയ്യൽ, പിടിച്ചെടുക്കൽ അധികാരങ്ങൾക്ക് കീഴിൽ കൊണ്ടുവരുന്നു?

ഡ്രാഫ്റ്റ് സീഡ് ബിൽ 2025

- റെഡ് ഫ്ലാഗ് 10:
- അവലോകനത്തിനും അപ്പീലുകൾക്കുമുള്ള സെക്ഷൻ 28: 2010 ലെ പതിപ്പിൽ, കേന്ദ്ര സർക്കാർ ഒരു അപ്പലേറ്റ് അതോറിറ്റി സ്ഥാപിച്ചിരുന്നിടത്ത്, ഇപ്പോൾ സ്വന്തം തീരുമാനങ്ങൾ അവലോകനം ചെയ്യാൻ കേന്ദ്ര വിത്ത് കമ്മിറ്റിക്ക് അപ്പീൽ നൽകേണ്ടതുണ്ട്! ഇത് പ്രധാനമായും വിത്ത് വ്യവസായ രജിസ്ട്രാർമാരുടെ പ്രശ്നമായി മാറുന്നുണ്ടെങ്കിലും, ഇത് ഒരു നിയമപരമായ തത്വമല്ല. സംസ്ഥാന സർക്കാർ തീരുമാനങ്ങളിൽ പരാതിയുള്ള കക്ഷികൾക്കായി, ഒരു അപ്പലേറ്റ് അതോറിറ്റിയെ നിയമിക്കേണ്ടതാണ്.

ഡ്രാഫ്റ്റ് സീഡ് ബിൽ 2025

- റെഡ് ഫ്ലാഗ് 11:
- സെക്ഷൻ 33– വിത്ത് ഇറക്കുമതിയിൽ 2003 ലെ പ്ലാന്റ് ക്വാറന്റൈൻ ഓർഡർ മാത്രമേ പരാമർശിക്കുന്നുള്ളൂ, പക്ഷേ ഇപിഎ 1986 അല്ലെങ്കിൽ ഫോറിൻ ട്രേഡ് റെഗുലേഷൻ ആക്ട് എന്നിവ പരാമർശിക്കുന്നില്ല. 2019 ബില്ലിൽ ഇത് എങ്ങനെ രൂപപ്പെടുത്തിയിരുന്നു എന്നതിൽ നിന്ന് ഇത് വ്യക്തമായ മാറ്റമാണ്.
- അതുപോലെ തന്നെ പ്രധാനമായി, കയറ്റുമതി ചെയ്യുന്ന രാജ്യത്ത് നടത്തിയ മൾട്ടി-ലോക്കൽ പരീക്ഷണങ്ങളുടെ ഫലങ്ങളുടെ ഇറക്കുമതിക്കാരൻ നൽകുന്ന വിവരങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ അനുവദിക്കാവുന്ന രജിസ്ട്രേഷന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഇറക്കുമതി അനുവദിക്കും!
- സെക്ഷൻ 33(2) 'ട്രയൽ ആവശ്യങ്ങൾക്കായി' രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത തരത്തിലുള്ളതോ വൈവിധ്യമുള്ളതോ ആയ ഇറക്കുമതി അനുവദിക്കാൻ അനുവദിക്കുന്നു. ഇതിനകം പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്ന ഗവേഷണമല്ലാതെ 'ട്രയൽ' എന്താണ്?

ഡ്രാഫ്റ്റ് സീഡ് ബിൽ 2025

- റെഡ് ഫ്ലാഗ് 12:
- സെൻട്രൽ സീഡ് കമ്മിറ്റിക്ക് പൂർണ്ണമായും പുറത്തുനിന്നുള്ളവ ഉൾപ്പെടെ സ്വന്തം 'ഉപസമിതികളെ' രൂപപ്പെടുത്തുന്നതിനും പ്രവർത്തനത്തിനുള്ള സ്വന്തം നടപടിക്രമങ്ങൾ രൂപപ്പെടുത്തുന്നതിനും ധാരാളം സ്ഥലം നൽകിയിട്ടുണ്ട്. അത് ശരിയാണോ, അതോ കമ്മിറ്റിയുടെ ഘടന അത് പ്രവർത്തനക്ഷമമാണെന്ന് ഉറപ്പാക്കുമോ? സമാനമായ മറ്റ് നിയന്ത്രണ ചട്ടങ്ങളിൽ നിയമത്തിൽ തന്നെ ആ നടപടിക്രമങ്ങളുണ്ട്.

ഡ്രാഫ്റ്റ് സീഡ് ബിൽ 2025

- റെഡ്ഫ്ലാഗ്13
- സെക്ഷൻ 34– “ട്രിവിയൽ ഒഫൻസ്”–നിയമവിരുദ്ധം, നിങ്ങൾക്ക് “ട്രിവിയൽ” എന്ന് ലേബൽ ചെയ്ത എന്തെങ്കിലും ഉണ്ടായിരിക്കാൻ കഴിയില്ല! ലക്ഷക്കണക്കിന് രൂപയുടെ റേഡിയോഫിലിയേറ്റ് എച്ച്ടിസി ഓട്ടൺ വിത്ത് ഇപ്പോൾ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുമ്പോൾ ഈ പാക്കറ്റിലെ “എക്സ്–ലേബൽ ചെയ്യുന്നതിൽ പരാജയപ്പെടുന്നത്” എന്തുകൊണ്ട് നിസ്സാര കുറ്റകൃത്യമായി വർഗ്ഗീകരിക്കണം? നിസ്സാര കുറ്റകൃത്യങ്ങൾ പരിഹരിക്കുന്നതിന് രേഖാമൂലമുള്ള നോട്ടീസും മൂന്ന് വർഷത്തെ കാലയളവിൽ ആയിരക്കണക്കിന് രൂപ പിഴയും നൽകണം.
- കേന്ദ്ര/സംസ്ഥാന സർക്കാരുകൾ/യുടി ഭരണകൂടം കേസ് പരിഗണിക്കാത്ത, ഒരു ജഡ്ജി നടത്തുന്ന ഒഫീഷ്യലിന്റെ അറിവ്, ആരാണ് അന്വേഷണം നടത്തി പിഴ ചുമത്തുന്നത്. ഇത് കർഷകനോ വ്യവസായത്തിനോ നല്ലതാണോ?
- ശിക്ഷ എന്നത് രാത്രിയിൽ നിരവധി ഓപ്പറേറ്റർമാർ വരുത്തിയ നാശനഷ്ടങ്ങൾക്കും ലാഭവിഹിതത്തിനും ആനുപാതികമല്ല. ശിക്ഷ തടയാതെ, കർഷകരുടെ താൽപ്പര്യങ്ങൾ എങ്ങനെ സംരക്ഷിക്കാം (സെക്ഷൻ. 34 നോട്ടീസുകളിൽ നിന്ന് പരിധികൾ/ 50000 രൂപ വരെ, അല്ലെങ്കിൽ 3 വർഷം വരെ തടവ്.
- ഡീലർ രജിസ്ട്രേഷൻ റദ്ദാക്കൽ കുറ്റകൃത്യങ്ങളിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്, പക്ഷേ ഈ വിതരണ ശൃംഖലയിലെ മറ്റ് കളിക്കാർക്ക് ശിക്ഷയല്ല!
- ബ്ലാക്ക് ലിസ്റ്റിംഗിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടില്ലാത്ത കുറ്റകൃത്യത്തിന്റെ കോമ്പൗണ്ടിംഗ്.
- സെക്ഷൻ. 36. കുറ്റം ചുമത്തിയതിന് ശേഷം സ്വത്ത് കണ്ടുകെട്ടൽ, വാസ്തവത്തിൽ ഇത് ലംഘനം നടത്തിയ സീഡിന് മാത്രമായി പരിമിതപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു, ചില കാരണങ്ങളാൽ കേന്ദ്ര സർക്കാരിന് മുന്നിൽ കണ്ടുകെട്ടിയിരിക്കുന്നു. (സംസ്ഥാന സർക്കാരിന് നഷ്ടപരിഹാരം നൽകിയിട്ടില്ല മുതലായവ)

ഡ്രാഫ്റ്റ് സീഡ് ബിൽ 2025

- റെഡ്ഫ്ലാഗ്14
- “ഡീംഡ് പ്രൊവിഷണലി രജിസ്റ്റേർഡ്” എന്ന ആശയം സെക്ഷൻ 13(1)(എ) വഴി കൊണ്ടുവന്ന് മൂന്ന് വർഷത്തെ കാലയളവിൽ രജിസ്റ്റർ ചെയ്തു. സെക്ഷൻ 14(1) പ്രകാരമുള്ള യഥാർത്ഥ രജിസ്ട്രേഷൻ നടപടിക്രമം “മനുഷ്യർക്കും മൃഗങ്ങൾക്കും സുരക്ഷ” എന്ന ആശയം കൊണ്ടുവരുന്നു–
- അവ്യക്തമായത് എന്തുകൊണ്ട്? ഇത് ജനിതക സാങ്കേതിക വിദ്യകളുടെ ഇപിഎ നിയന്ത്രണത്തിൽ നിന്ന് മാറാൻ പോകുകയാണോ?
- സുരക്ഷാ വിലയിരുത്തൽ എങ്ങനെ നടക്കുമെന്ന് നിർണ്ണയിക്കുന്ന നിയമങ്ങളെയും ചട്ടങ്ങളെയും പരാമർശിക്കുന്നതിനുപകരം, സെക്ഷൻ 14 ലളിതമായി പറയുന്നത്, “രജിസ്ട്രേഷൻ സബ് കമ്മിറ്റി, അപേക്ഷയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഇനം അല്ലെങ്കിൽ വൈവിധ്യം ഏതെങ്കിലും വ്യക്തിയോ വിൽപ്പനക്കാരനോ നടത്തുന്ന അവകാശവാദങ്ങളുമായി പൊരുത്തപ്പെടുന്നുണ്ടോ എന്ന് സ്വയം അന്വേഷിക്കുകയും തൃപ്തിപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യുന്നു, അല്ലെങ്കിൽ മനുഷ്യർക്കും മൃഗങ്ങൾക്കും അതിന്റെ സുരക്ഷയെക്കുറിച്ച്, ആ ഇനം അല്ലെങ്കിൽ വൈവിധ്യം രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാൻ ശുപാർശ ചെയ്തേക്കാം” എന്നാണ്.
- ഇത് GMO നിയന്ത്രണത്തെക്കുറിച്ചാണെങ്കിൽ, കൃഷി മന്ത്രാലയവുമായി റെഗുലേറ്റർ ഉണ്ടായിരിക്കുന്നത് വ്യക്തമായ താൽപ്പര്യ വൈരുദ്ധ്യമാണ്.

ഡ്രാഫ്റ്റ് സീഡ് ബിൽ 2025

- റെഡ്ഫ്ലാഗ്15
- സെക്ഷൻ 16 പ്രകടന വിലയിരുത്തൽ–16(3) ഇന്ത്യയ്ക്ക് പുറത്ത് സ്ഥാപിതമായ ഏതൊരു സ്ഥാപനത്തിനും, നിർദ്ദേശിക്കാവുന്ന ഏതെങ്കിലും തരത്തിലുള്ള അല്ലെങ്കിൽ വൈവിധ്യമാർന്ന കൃഷിയുടെയും ഉപയോഗത്തിന്റെയും (VCU) മൂല്യം വിലയിരുത്തുന്നതിന് പരീക്ഷണങ്ങൾ നടത്തുന്നതിന് കേന്ദ്രസർക്കാർ നൽകുന്ന അംഗീകാരം നൽകുന്നു!
- ഇന്ത്യയുടെ പതിറ്റാണ്ടുകളായി നിലനിൽക്കുന്ന വൈവിധ്യമാർന്ന റിലീസ് സിസ്റ്റത്തിന്റെയും മൂല്യനിർണ്ണയ പരീക്ഷണ സംവിധാനത്തിന്റെയും പിന്നിലുള്ള ശാസ്ത്രത്തെ ഈ വ്യവസ്ഥ പരിഹസിക്കുന്നു.
- സെക്ഷൻ 43(2)(n) ബന്ധപ്പെട്ട വ്യവസ്ഥ.
- റെഡ് ഫ്ലാഗ് 16
- സെക്ഷൻ 15 റദ്ദാക്കൽ, സസ്പെൻഷൻ, പിൻവലിക്കൽ എന്നിവയിൽ റെഫ്യൂസലൈസേഷൻ കൂട്ടിച്ചേർക്കുകയും സിന്തറ്റിക് വിത്ത് മുതലായവ ഉൾപ്പെടുത്തുകയും വേണം.
- റെഡ്ഫ്ലാഗ്17
- വിലനിയന്ത്രണ പ്രവർത്തനം ഈ ബില്ലിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടില്ലാത്തതിനാൽ, സംഭരണവില ഉൾപ്പെടെ വിത്ത് ഉൽപ്പാദകരുടെ വിത്ത് ഗുണിക്കുന്ന കർഷകരുടെ താൽപ്പര്യങ്ങൾ സംരക്ഷിക്കുന്നത് ഈ നിയമത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടില്ല.

ഡ്രാഫ്റ്റ് സീഡ് ബിൽ 2025 ൽ നിന്ന് ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടത്

- സെക്ഷൻ 2(1)(സി)–"ബ്രാൻഡ് നെയിം" എന്നാൽ അഡിസ്റ്റിങ്ക്റ്റ്മാർക്ക്, ഡിസൈൻ അല്ലെങ്കിൽ പേര് എന്നിവയാൽ തിരിച്ചറിയാൻ കഴിയുന്ന ബ്രാൻഡ് എന്നാണ് അർത്ഥമാക്കുന്നത്; (പിപിവി & എഫ്ആർഎക്റ്റ് 2001 ൽ, "ബ്രാൻഡഡ് സീഡ്" എന്നാൽ പാക്കേജിലോ മറ്റേതെങ്കിലും കണ്ടെയ്നറിലോ ഉള്ള ഏതെങ്കിലും വിത്ത് എന്നാണ് അർത്ഥമാക്കുന്നത്, അത്തരം വിത്ത് വൈവിധ്യമുള്ളതാണെന്ന് സൂചിപ്പിക്കുന്ന രീതിയിൽ ലേബൽ ചെയ്തിരിക്കുന്നു
- ഈ നിയമപ്രകാരം പരിരക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു)
- സെക്ഷൻ 2(1)(C)–സർട്ടിഫിക്കേഷൻ ഏജൻസിവിദേശ സർട്ടിഫിക്കേഷൻ ഏജൻസികളെക്കുറിച്ചുള്ള നിഖേദ്
- സെക്ഷൻ 2(1)(എൽ)–കർഷക നിഖേദ് 2010 ഭേദഗതികളിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ളവ ഉൾപ്പെടുന്നില്ല.
- സെക്ഷൻ 2(1)(z) വിത്ത് എന്നാൽ തൈകൾ ഉൾപ്പെടെ ഏതെങ്കിലും തരത്തിലുള്ള ജീവനുള്ള ഭ്രൂണമോ പ്രജനനമോ ആണ്.....സിന്തറ്റിക് വിത്തുകളും മറ്റ് സസ്യജന്യ വിത്തുകളും....
- സെക്ഷൻ 2(1)(zj) വെറൈറ്റി PPV&FRAct2001-ൽ നൽകിയിരിക്കുന്ന നിർവചനം പോലെയല്ല.
- സെക്ഷൻ 2(2) ഇതിനകം നിലവിലുണ്ടെങ്കിൽ, ഏതെങ്കിലും പദങ്ങൾക്ക് വ്യത്യസ്തമായ നിർവചനം എവിടെയാണ് വേണ്ടത്?

മുൻകാലങ്ങളിൽ നൽകിയിട്ടുള്ള ചില നിർദ്ദേശങ്ങൾ

1. ബില്ലിന്റെ ലക്ഷ്യം ഇതായിരിക്കണം: "വിത്തുകളുടെ ഗുണനിലവാരവും വിൽപ്പനയ്ക്കുള്ള വിലയും, ഇറക്കുമതിയും കയറ്റുമതിയും നിയന്ത്രിക്കുന്നതിനും, സുതാര്യവും ഉത്തരവാദിത്തമുള്ളതുമായ ഒരു ഭരണത്തിൽ കർഷകർക്ക് വിവിധതരം വിത്തുകളുടെ ഉചിതമായ ലഭ്യതയും മതിയായ അളവും സുഗമമാക്കുന്നതിനും, കമ്മ്യൂണിറ്റി വിത്ത് സംവിധാനങ്ങൾക്ക് മതിയായ പിന്തുണ നൽകുന്നതിലൂടെയും അതുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതോ അതുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതോ ആയ കാര്യങ്ങൾക്കും സൗകര്യമൊരുക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു ബിൽ.''

2. "പ്രാഥമിക", സെക്ഷൻ 1, ക്ലോസ് 3, സബ്-ക്ലോസ് (ബി): "ഈ നിയമത്തിൽ ഒന്നും നൽകിയിട്ടില്ലെങ്കിൽ, ഈ നിയമത്തിൽ ഇതിനകം രജിസ്റ്റർ ചെയ്തിട്ടുള്ള ഒരു ബ്രാൻഡ് നാമത്തിൽ അത്തരം വിത്തോ നടീൽ വസ്തുക്കളോ വിൽക്കുമ്പോൾ ഒഴികെ, കൃഷിക്കാരന് തന്റെ/അവളുടെ കാർഷിക വിത്തോ നടീൽ വസ്തുക്കളോ വളർത്താനും സംരക്ഷിക്കാനും ഉപയോഗിക്കാനും കൈമാറ്റം ചെയ്യാനും കൈമാറ്റം ചെയ്യാനും പങ്കിടാനും വിൽക്കാനുമുള്ള അവകാശങ്ങൾ നിയന്ത്രിക്കും''.

മുൻകാലങ്ങളിൽ നൽകിയിട്ടുള്ള ചില നിർദ്ദേശങ്ങൾ

3. ‘നിർവചനങ്ങൾ‘ എന്ന വിഭാഗത്തിലെ സെക്ഷൻ 2, ഖണ്ഡിക (2) ൽ: ‘ബ്രാൻഡഡ് സീഡ് എന്നത് ഒരു ലേബലുള്ളതും വ്യാപാര നാമത്തിലുള്ളതുമായ പായ്ക്ക് ചെയ്ത കണ്ടെയ്നറാണ്, അത് കർഷകരുടെ ഇനങ്ങളാകാൻ പാടില്ല‘.
4. നിർവചന വിഭാഗത്തിലെ സെക്ഷൻ 2, ക്ലോസ് 19 ൽ: ‘ഉൽപ്പാദകൻ എന്നാൽ വാണിജ്യ ആവശ്യങ്ങൾക്കായി വിത്ത് വളർത്തുകയോ ഉൽപ്പാദനം സംഘടിപ്പിക്കുകയോ ചെയ്യുന്ന ഏതെങ്കിലും വ്യക്തി, വ്യക്തികളുടെ കൂട്ടം, സ്ഥാപനം അല്ലെങ്കിൽ സ്ഥാപനം എന്നാണ് അർത്ഥമാക്കുന്നത്, എന്നാൽ സർക്കാർ സർട്ടിഫിക്കേഷൻ പിന്തുണയുള്ള മറ്റ് കർഷകർക്ക് വിത്ത് ഉത്പാദിപ്പിക്കുന്ന 75% ൽ കൂടുതൽ അംഗത്വ ഓഫറുകൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന ഒരു കർഷക സംഘടന ഇതിൽ ഉൾപ്പെടുന്നില്ല‘.
5. വിത്ത് വിതരണ ശൃംഖലയിലെ പങ്കാളികൾക്ക് രജിസ്ട്രേഷൻ കാലാവധി ഉപയോഗിക്കരുത്, പക്ഷേ ലൈസൻസ് ഉപയോഗിക്കണം. അതിനാൽ ഐപിആർ നിയമപ്രകാരം പിപിവി & എഫ്ആർഎക്ടിന്റെ കാര്യത്തിൽ രജിസ്ട്രേഷൻ സർട്ടിഫിക്കറ്റുകളുമായി യാതൊരു ആശയക്കുഴപ്പവും സൃഷ്ടിക്കില്ല. ലൈസൻസിംഗ് ഒരു വൃത്തികെട്ടതും അഭികാമ്യമല്ലാത്തതുമായ നടപടിക്രമമായിരിക്കണമെന്നില്ല.

വിത്ത് ബില്ലിൽ നമ്മൾ എന്താണ് കാണാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നത്?(1/2)

- PPV&FRAct2001ൽ നിലവിലുള്ള എല്ലാ ഡീഫ്ലിഷനുകളും – കർഷകന്, ബ്രാൻഡഡ് വിത്തിന്, വൈവിധ്യത്തിന്, കർഷകരുടെ വൈവിധ്യത്തിന് മുതലായവയ്ക്ക് – ബാധകമായിരിക്കണം.
- കർഷകനുള്ള ഡീഫ്ലിഷനിൽ PPV&FRActൽ നൽകിയിരിക്കുന്നതുപോലെ ഒന്നിലധികം വ്യക്തികളെ (പലപ്പോഴും സംയുക്തമായി) ഉൾപ്പെടുത്തണം, പ്രത്യേകിച്ച് പ്രാദേശിക ഭൂമിശാസ്ത്രത്തിൽ കമ്മ്യൂണിറ്റി സീഡ് ബാങ്കുകൾ നടത്തുന്നവരെയും കമ്മ്യൂണിറ്റി സീഡ് സിസ്റ്റങ്ങൾക്കായി പ്രവർത്തിക്കുന്നവരെയും, ചെറിയ തോതിൽ (വോളിയവും മൂല്യവും) – കർഷകരെ (വ്യക്തിപരമായും വെവ്വേറെയും) ഈ നിയമനിർമ്മാണത്തിന്റെ പരിധിയിൽ നിന്ന് വ്യക്തമായി ഒഴിവാക്കണം, കർഷകരുടെ വൈവിധ്യങ്ങൾ (PPV&FRActas പ്രകാരം രജിസ്റ്റർ ചെയ്തവയും രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്തവയും) പോലും ഒഴിവാക്കണം.
- തീർച്ചയായും നഷ്ടപരിഹാരവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വ്യവസ്ഥ, സമയബന്ധിതമായി, പ്രാദേശികമായി ആക്സസ് ചെയ്യാവുന്ന അത്തരം നഷ്ടപരിഹാര സംവിധാനങ്ങൾ. നഷ്ടപരിഹാര കണക്കുകൂട്ടൽ സൂത്രവാക്യം വിത്തിന്റെ വില മാത്രമല്ല, തെറ്റായ വിത്ത്, കന്നുകാലികൾക്കും പരിസ്ഥിതി സ്രോതസ്സുകൾക്കും ഉണ്ടായ നഷ്ടങ്ങൾ എന്നിവ കാരണം നഷ്ടപ്പെട്ട ഒരു സീസണിൽ നിന്നുള്ള പ്രതീക്ഷിക്കുന്ന വരുമാനവും ആകാം.
- ഈ ആവശ്യത്തിനായി സർക്കാരിന്റെ ബജറ്റ് വിഹിതത്തിന് പുറമേ, നിയമലംഘനത്തിൽ നിന്ന് ശേഖരിച്ച പിഴകളിൽ നിന്ന് നിർദ്ദേശിച്ച നഷ്ടപരിഹാര ഫണ്ട്.
- നിർവചനത്തിൽ 'സത്യസന്ധമായി ലേബൽ ചെയ്തത്' ഉൾപ്പെടുത്തുകയും അത്തരം വിത്ത് നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള എല്ലാ മാനദണ്ഡങ്ങൾക്കും അനുസൃതമായിരിക്കണമെന്ന് പ്രത്യേകം പരാമർശിക്കുകയും വേണം.
- കേന്ദ്ര വിത്ത് സമിതിയിലെ ഓഫർ പ്രതിനിധികളുടെ എണ്ണം ഓരോ മേഖലയ്ക്കും കുറഞ്ഞത് രണ്ട് ആയി വർദ്ധിപ്പിക്കണം, ഓരോ മേഖലയ്ക്കും ഒരു സ്ത്രീ കർഷകൻ ഉൾപ്പെടെ. ഓഫർ പ്രതിനിധികളുടെ എണ്ണം സംസ്ഥാന വിത്ത് സമിതിയിൽ ഉയർന്നതായിരിക്കണം.
- കേന്ദ്ര സംസ്ഥാന വിത്ത് സമിതിയിൽ സ്വതന്ത്ര വിദഗ്ധരെയും ഉൾപ്പെടുത്തണം.

വിത്ത് ബില്ലിൽ നമ്മൾ എന്താണ് കാണാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നത്?(2/2)

- ബില്ലിൽ സുതാര്യത ഉറപ്പാക്കുന്നതിനുള്ള വ്യവസ്ഥകൾ ഉണ്ടായിരിക്കണം – രജിസ്റ്റർ ചെയ്തിട്ടുള്ള ഈ വിതരണ ശൃംഖലയിലെ എല്ലാ കളിക്കാരെയും പൊതു ഡൊമെയ്നിൽ പ്രസിദ്ധീകരിക്കണം. ശേഖരിച്ച മറ്റ് ഡാറ്റയെപ്പോലെ.
- നിയന്ത്രിക്കാനുള്ള സംസ്ഥാന സർക്കാരിന്റെ അധികാരം തികച്ചും അനിവാര്യമാണ്, കേന്ദ്ര സർക്കാരിന് അത് പിടിച്ചെടുക്കാൻ കഴിയില്ല. ഇവിടെ, രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാനുള്ള "വിസമ്മതം" സംസ്ഥാന സർക്കാരിന്റെ അധികാരങ്ങളുടെ ഭാഗമാകണം – അത് ഉൽപ്പാദകരുടെ / സംസ്കരണ യൂണിറ്റുകളുടെ / ഇറക്കുമതിക്കാരുടെ / ചില്ലറ വ്യാപാരികളുടെ / വിതരണക്കാരുടെ മുതലായവയുടെയോ പ്രത്യേക ഇനങ്ങളുടെയോ ആകാം.
- രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാൻ വിസമ്മതിക്കുന്നതിൽ സിന്തറ്റിക് വിത്തുകളും ജൈവ സുരക്ഷിതമല്ലാത്ത ഇനങ്ങളും ഉൾപ്പെടുത്തണം.
- വില നിയന്ത്രണം നിർബന്ധമാക്കണം – വിത്ത് വില നിയന്ത്രിക്കാനുള്ള അധികാരം സംസ്ഥാന സർക്കാരുകൾക്ക് ഉണ്ടായിരിക്കണം.
- സസ്യ നഴ്സറികളുടെ നിയന്ത്രണം പ്രത്യേക സ്കെയിലിന് (വോളിയവും മൂല്യവും) മുകളിലായിരിക്കണം, കൂടാതെ വ്യക്തിഗത കർഷകർ നടത്തുന്ന ഫാൾപ്ലാന്റ് നഴ്സറികൾ – ചെറിയ യൂണിറ്റുകൾ – പേപ്പർ വർക്കുകളുടെ ഭാരം വഹിക്കാൻ കഴിയില്ല, അല്ലാത്തപക്ഷം.
- എല്ലാ സർട്ടിഫിക്കേഷൻ ഏജൻസികളും ഉൽപാദകരുമായും വിൽപനക്കാരുമായും താൽപ്പര്യ വൈരുദ്ധ്യവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പൂർണ്ണമായ പരസ്യ വെളിപ്പെടുത്തൽ നടത്തണം
- സാമ്പിളുകൾ: ലക്ഷ്യങ്ങൾ, വലുപ്പം, സാമ്പിൾ രീതി എന്നിവ തികച്ചും ശാസ്ത്രീയമായിരിക്കണം കൂടാതെ നിയമങ്ങളിൽ വ്യക്തമാക്കണം
- വ്യവസ്ഥകളിൽ എന്തെങ്കിലും വൈരുദ്ധ്യമുണ്ടെങ്കിൽ, വിത്ത് നിയമത്തിൽ PPV & FRAct 2001 നിലനിൽക്കണം.

സീഡ് ഇൻഡസ്ട്രി സ്റ്റാമ്പ് ചെയ്യുക: എതിർക്കുക, ശരിയായ പതിപ്പ് പട്ടികപ്പെടുത്തുക

- (‘ബിസിനസ്സ് എളുപ്പമാക്കുക‘) ഉപയോഗിച്ച ഭാഷയെക്കുറിച്ചോ കർഷകർക്കുള്ള നഷ്ടപരിഹാരവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ക്ലോസുകൾ ഉൾപ്പെടുത്താത്തതിനെക്കുറിച്ചോ, ഓഫർ ടെസ്റ്റിംഗിനെക്കുറിച്ചും വിദേശ സർട്ടിഫിക്കറ്റിനെക്കുറിച്ചും, അല്ലെങ്കിൽ കമ്മ്യൂണിറ്റി സീഡ് ബാങ്കുകൾ നടത്തുന്ന ഡീലർമാർ, സാധ്യതയുള്ള വനിതാ എസ്എച്ച്ജികൾ തുടങ്ങിയ മുൻനിര കളിക്കാരെ പലവിധത്തിൽ സൂചിപ്പിക്കുന്നതിലൂടെ, വിത്ത് വ്യവസായ കളിക്കാരെ ഗുണനിലവാര നിയന്ത്രണത്തിന്റെ പരിധിയിൽ നിന്ന് ഒഴിവാക്കുന്നതിനെക്കുറിച്ചോ ഉള്ള വിശദീകരണം, സീഡ്സ് ബിൽ 2025, കർഷകരുടെ അവകാശങ്ങളോടും താൽപ്പര്യങ്ങളോടും ഈ വ്യവസായത്തിലെ ചങ്ങാതിമാരുടെ പിന്തുണ നിഷേധിക്കുന്നതിനെതിരെയുള്ള ഇന്ത്യൻ സർക്കാരിന്റെ ഉത്തരവാദിത്തത്തെ പൂർണ്ണമായും ഉപേക്ഷിക്കുന്നു.
- ഈ ബില്ലിന്റെ കേന്ദ്രത്തിൽ കർഷകരുടെ അവകാശം ഉണ്ടെന്നും, സംസ്ഥാന സർക്കാരുകൾ അവരുടെ അധികാരം പുനഃസ്ഥാപിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും, വ്യവസായം അതിന്റെ ലാഭകരമായ ചെലവുകൾക്കും അവരുടെ ഉപജീവനമാർഗ്ഗങ്ങൾക്കും ഉത്തരവാദിത്തം വഹിക്കുന്നുണ്ടെന്നും ഉറപ്പാക്കാൻ എല്ലാ കർഷക സംഘടനകളും ഒത്തുചേരണം.